

Handläggare: Berit Logren-Berg

Till
Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Verksamhet med fältskola och utomhusförskola

Svar på skrivelse av Burhan Yildiz och Martin Ängeby (båda fp) samt redovisning av uppdrag från nämnden.

Förslag till beslut

1. Tjänsteutlåtandet utgör svar på skrivelse angående fältskola.
2. Tjänsteutlåtandet utgör redovisning av uppdrag från nämnden angående utomhusförskola.

Olle Johnselius
stadsdelsdirektör

Gunilla Davidsson
verksamhetsområdeschef

Sammanfattning

Ledamoten Burhan Yildiz och ersättaren Martin Ängeby (båda fp) har i skrivelse till stadsdelsnämnden den 27 mars 2008 aktualiserat fråga om verksamhet med fältförskola. Nämnden beslöt den 18 december 2008 vid behandlingen av verksamhetsplanen för år 2009 att uppdra åt förvaltningen att undersöka i vad mån föräldrar efterfrågar förskoleplats vid förskolor med utomhuspedagogik. En enkätundersökning bland föräldrar till förskolebarn visar att det finns intresse hos de tillfrågade föräldrarna att starta en utomhusförskola. Underlaget är dock alltför litet för att kunna dra några långtgående slutsatser. Mot denna bakgrund avser förvaltningen att i ett första skede erbjuda två förskoleenheter att delta i Eggeby gårds fältförskolas aktiviteter genom att teckna två abonnemang för hösten 2009. I slutet av terminen utvärderas höstens djur-, natur- och miljöaktiviteter. Därefter fattar förvaltningen beslut om verksamheten bör utvidgas till att omfatta fler förskoleenheter. Förvaltningen föreslår att detta sätt att arbeta först bör få etableras under något år inom förskolorna i stadsdelsområdet. Om verksamheten med fältförskola möter ett positivt intresse bland föräldrarna inom förskolan, avser förvaltningen pröva möjligheten att låta en eller ett par lämpligt belägna förskoleenheter låta avdelningar profileras som utomhusförskola.

Bilaga

1. Skrivelse (fp) 2008-03-27 angående verksamhet med fältskola
2. Enkätformuläret med frågeställningar om föräldrars önskemål om en förskola med utomhuspedagogik

Uppdragen

Skrivelse(fp) angående verksamhet med fältförskola

Ledamoten Burhan Yildiz och ersättaren Martin Ångeby (båda fp) har i skrivelse till nämnden den 27 mars 2008 aktualiserat fråga om verksamhet med fältförskola. Nämnden beslöt vid sammanträde samma dag att ge förvaltningen i uppdrag att bereda skrivelsen. I skrivelsen föreslås att förvaltningen får i uppdrag att undersöka möjligheten att barn från Rinkeby-Kista stadsdelsområde också kan få ta del av den fältskola som Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning driver på Eggeby gård – alternativt starta en egen fältskola. Skrivelsen bifogas (bilaga 1)

Uppdrag från nämnden angående utomhusförskola

Stadsdelnämnden beslöt den 18 december 2008 vid behandlingen av verksamhetsplanen för år 2009 att uppdraga ”åt förvaltningen att undersöka intresse och förutsättningar att starta en fältskola”. Förvaltningen har uppfattat att uppdraget även gäller att undersöka i vad mån föräldrar efterfrågar förskoleplats vid förskolor med utomhuspedagogik. Arbets sättet innebär att förskolans verksamhet med pedagogisk personal till största delen är förlagd utomhus.

Redovisning av studiebesök och resultat av enkät

I beredningen av detta ärende har förvaltningen genomfört studiebesök på förskolor inom och utom staden som arbetar med utomhuspedagogik, litteraturstudier, en enkätundersökning riktad till föräldrar med barn vid tre förskoleenheter inom stadsdelsområdet samt diskussioner med föräldrar.

Studiebesök vid utomhusförskolor

Två av studiebesöken genomfördes vid förskolor som bedriver sin verksamhet utomhus större delen av dagen. Barngrupperna var inskrivna vid förskolor där det finns möjlighet till inomhusvistelse för de barn som behöver barnomsorg tidigt eller sent på dagen. Maten tillreds i förväg och transporteras i värmeisolerande kärl eller är av sådant slag att den inte kräver uppvärmning. Vid ett av studiebesöken förevisades en buss som är inredd som en fungerande förskoleavdelning. Varje dag hämtas barnen vid sin ”hemförskola”, åker iväg med bussen till olika destinationer inom en femmilsradie och återkommer till förskolan på eftermiddagen.

Studiebesök vid Eggeby gårds fältskola

Ett tredje studiebesök genomfördes på Eggeby gårds fältskola. I verksamheten ingår även en fältförskola som tar emot yngre barngrupper. En barnskötare och en naturvetare ansvarar för verksamheten. Syftet är att på ett pedagogiskt och praktiskt sätt stödja förskolorna i Spånga-Tensta kring kunskap om djur, natur, kultur och miljö samt ge fortbildning för personalgrupper. Fältskolan erbjuder ett abonnemang för förskolor och skolor. I abonnemanget ingår terminsvis två besök per barngrupp samt tre fortbildningseftermiddagar för personal. Kostnaden för en barngrupp med c:a 20-25 barn uppgår till 35 000 kronor per termin.

Enkät till föräldrar

En skriftlig enkät lämnades ut till föräldrarna från tre av tio förskoleenheter inom stadsdelsområdet, två i Akalla och en i Kista. Svarefrekvensen uppgick till 63 procent. Enkäten innehöll två enkla frågeställningar med följande svarsmönster:

1. Skulle du önska att det fanns en förskola i stadsdelen med ”utepedagogik”?
Svar: Ja = 32% Nej = 68%
2. Skulle du i så fall vilja ha plats åt ditt barn där?
Svar: Ja = 26% Nej = 74%

Resultatet visade att 1/3 av de föräldrar som besvarat enkäten önskade att det skulle finnas en förskola med ”utepedagogik” och 1/4 att de skulle vilja ha förskoleplats åt sitt eget barn på en sådan förskola.

Förvaltningens överväganden

I förskolans läroplan Lpfö 98 anförs att *”Förskolan ska lägga stor vikt vid miljö- och naturvårdsfrågor. Ett ekologiskt förhållningssätt och en positiv framtidstro ska prägla förskolans verksamhet. Förskolan skall medverka till att barnen tillägnas sig ett varsamt förhållningssätt till natur och miljö och att de förstår sin egen delaktighet i naturens kretslopp. Verksamheten skall hjälpa barnen att förstå hur vardagsliv och arbete kan utformas så att det bidrar till en bättre miljö både i nutid och i framtid.”*

Förskolor med utomhuspedagogik har funnits sedan ett tjugotal år tillbaka. Det finns därför forskning som talar för att barn som vistas mycket utomhus är

- friskare
- utvecklar fler färdigheter
- tillägnas sig mer kunskap

Dessa slutsatser avser naturligtvis alla barn, men de yngsta barnens behov kan vara svåra att tillgodose i en renodlad utomhusmiljö. Detta avspeglade sig även i de förskolor som arbetar med utomhuspedagogik och som förvaltningen besökt i studiesyfte. Dessa riktar sin verksamhet till barn över tre-fyra år.

Föräldrarnas enkätsvar visar också att det finns en attitydskillnad till utomhuspedagogik/utomhusförskola beroende på det egna barnets ålder. Föräldrarna till de äldre barnen önskar i högre grad både att det ska finnas förskolor med utomhuspedagogik och plats till sina barn på en sådan.

Enligt förskolans läroplan ska alla barn garanteras en likvärdig stimulans till lärande och fostran till sund livsstil. Det kan möjliggöras genom att alla stadsdelsområdets fyra- och femåringar får delta i en verksamhet som har fokus på djur, natur- och miljöinriktade aktiviteter.

Innehållet i en sådan verksamhet ska ge barn förutsättningar att

- förstå sin egen roll i naturens ekosystem
- stimulera till en sund livsstil
- ge allsidig fysisk aktivitet
- få utlopp för fantasi, lek och kreativitet

Förvaltningens förslag

Enkätundersökningen visar att det finns intresse hos de tillfrågade föräldrarna att starta en utomhusförskola. Underlaget är dock alltför litet för att kunna dra några långtgående slutsatser. Fältförskolan på Eggeby gård bedriver en verksamhet som svarar mot nämndens efterfrågan av tillgång till en fältförskola. Verksamheten vid Eggeby gård kan ta emot besök från fler förskolor. Förvaltningen bedömer att det är bättre såväl verksamhetsmässigt som kostnadsmissigt att utnyttja den kapacitet som finns vid anläggningen vid Eggeby gård än att försöka etablera en liknande verksamhet i det egna stadsdelsområdet.

Mot denna bakgrund avser förvaltningen att i ett första skede erbjuda två förskoleenheter att delta i Eggeby gårds fältförskolas aktiviteter genom att teckna två abonnemang för hösten 2009 till en kostnad av sammanlagt 70 000 kronor. I slutet av terminen utvärderas höstens djur-, natur- och miljöaktiviteter. Därefter fattar förvaltningen beslut om verksamheten bör utvidgas till att omfatta fler förskoleenheter.

Förvaltningen föreslår att detta sätt att arbeta först bör få etableras under något år inom förskolorna i stadsdelsområdet. Om verksamheten med fältförskola möter ett positivt intresse bland föräldrarna inom förskolan, avser förvaltningen pröva möjligheten att låta en eller ett par lämpligt belägna förskoleenheter låta avdelningar profileras som utomhusförskola. Verksamhet med utomhusförskola kan utformas på lite olika sätt, men erfarenheten från annat håll är att den alltid blir något mer resurskrävande än traditionell förskoleverksamhet. Förvaltningen bedömer dock att kostnaderna bör kunna rymmas inom den tilldelade schablonen.

Förvaltningen föreslår att nämnden beslutar att detta tjänsteutlåtande dels utgör svar på skrivelsen angående fältskola, dels redovisning av uppdraget från nämnden angående utomhusförskola.
